

Téereb Daniyel — Téeméeri ak Juróom-benn fukk ak benn

Wëru Room ci tabax gis-gisu waxi Yàlla yu jëm ci ëllëg: seet bu baax bu leer ci Daniel Sàpp 11

Jeff Pippenger
2024-03-27

Pexe Daniel ci saar fukk ak benn mooy taxawaayu tegu bu mag bi ñeel bépp ay gis-gis yu wax ne jëme ci yonent yi ci Biibël, te gis-gis gu nekk ci saar fukk ak benn dëgëral na ko misaal u Room.

Te itam yooyu, ñu bare dinañu jóg, di bëgg a xeex buur bu bëj-gànnar; te it ay nit ñu sàcc ci sa xeet dinañu yékkati seen bopp ngir dëgëral peeñ mi; waaye dinañu daanu. Daniel 11:14.

Jones jàngale bind bi jiitu li jiitu bi weesu nii:

«Bi Amoréen yi feesalee nattub seen tooñ, séen bérab joxees na ko Israyil, xeetu Yàlla bi. Bi Israyil, topp yoonu ñi dul xam Yàlla, moom itam feesalee kaasus tooñ, Yàlla yékkati buurug Babilon, jël lépp. Bi Babilon feesalee kaasus tooñam, kàttan ga joxees na ko Perse. Te bi malaaka bi dëddug na ndax njubadi Perse yi, kon kilifag Gerees dikk na, daldi ko fey.»

“Te ndox nagoon na doole Gereg yi war a sax? Kañ la waroon a dammiku? ‘Bi ñi jubadiykat ya matalee sañ-sañu bàkkaar bi.’ Xeetu réew moomu day taxaw ba keroog mu feesal nattuwaayamug tooñ, te bu boobaa doole ji day jàll ca beneen nguur. Doole jañu ko joxee mooy gu Room, ni nu ko jàng ci Daniel 11:14. ‘Te ci jamono yooyu, ñu bare dinañu jóg di xeex buur bu bëj-gànnar; itam sacc yi bokk ci sa nit ñi dinañu yékkati seen bopp ngir saxal gis-gis bi; waaye dinañu daanu.’ Réew moomu mi ngi fii feeñal ne mooy réewum sàcc—doom-i sàcc, ni ko wetu mbind mi wax.”

“Ñoom lañu jox léegi nguur gi, te lu tax?—‘Doomi sàcc ñi dinañu yékkati seen bopp ngir samp peeñ mi.’ Bu xeet wii agsee ci biir mbir mi, kon dinga gis li samp peeñ mi, li nekk benn bu mag ci li peeñ mi di jublu ci moom, mooy mandarga bu gën a am solo ci rëddoo peeñ mi, bi Yàlla joxe jaarale ko ci yonent yi ngir bépp jamono.” A. T. Jones, *The Columbian Year and the Meaning of the Four Centuries*, 6.

Jones wax ne, bi doole Room bi “dugg ci mbir mi, noonu la dugg” ... “rëdd wàllug gis-gis gi Yàlla jox jaarale ko ci yonent yi ngir jamono yépp.” Ci jaar-jaari Miller, Protestaa yi daan jàngale, ni Adventismu Laodise bi di ko def léegi, ne sàcckat yi ci sa xeet mooy Antiochus Epiphanes, buur bu Seleucid bu nguuraloon diggante at 175 ak 164 lu jiitu Almasi bi. Moom dafa bokkoon ci njabootu Seleucid yi, te loolu bokkoon ci benn ci réew yi juddoo ci Gereg yi te njëkk a génn ci tasaaroo nguurug Aleksàndar Bu Mag. Juuyoo gi ci mbir mii dafa doon lu xóot te leer ba noppi ci jaar-jaari Millerite, ba taxoon sañ-sañu wax ne mooy Antiochus Epiphanes mi ngi feeñ ci kaarte pionee yi bu 1843.

Wax bi ci Antiochus ci tablaa bi mooy benn rekk ci li nekkul ci Kàddu Yàlla gu yégleb. Mu nekk foofu ngir weddi jàngale yu dul dëgg yu Protestaan yi jamono jooju, te léegi mooy itam jàngale ju dul dëgg ju Adventisme bu Laodise. Ndax William Miller dëggoon na bu baax xóotaayu solo bi nekk ci xam ne Room mooy dooley suuf si samp “rëdd-u gis-gis bi Yàlla jox jaarale ko ci yonent yi ba fàww,” loolu am na ku koy sikki-sakka; waaye li leeroon mooy ne amoon na lu doy ngir aar bu wér ne Room mooy samp peeñ mi.

Fu amul pexe, nit ñi dinañu réer; waaye ku sàmm yoonu Yàlla, barkeel la. Kàddu yu xel 28:14.

Sulamaan bind ne fu sax ne fa amul peeñu, nit ñi di dee; te baat bu Ebraayik bi ñuy wax “peeñu” ci sarax bi ñenteel-fukk ak ñeent, mooy benn baat ak bi nekk ci léebu Sulamaan. Peeñu mooy mbirum dund walla dee, te “peeñu” gi ñu taxawal ci misaalu Room. Baat bi ñuy wax “peeñu” ci sarax bi ñenteel-fukk ak ñeent, mooy benn baat ak bu ñuy wax peeñu ci Habakuk, saraxu ñaareel bi.

Dinaa taxaw ci sama wottu, te taxaw ci kaw kër gu kawé gi, di xool ngir gis li mu may wax, ak li ma war a tontu bu ma yeddee. Noonu Aji Sax ji tontu ma ne: Bind peeñ mi, te leerale ko ci tabal yi, ngir ku ko jàng man a daw ak moom. Ndaxte peeñ mooma ngi sax ba ci jamono ju ñu téral; waaye ci mujj ga, dina wax te du fen; doonte mu yàgg, xaaral ko, ndaxte moom dina ñëw dëgg-dëgg, du yàgg. Habakkuk 2:1–3.

Baatu “reproved” bi nekk ci wersu bu njëkk ba, tekki na “werante ak”. William Miller mooy sàmm bi ñu teg woon ci kaw kër gu kawé gi ci jaar-jaaru yëngu-yëngu malaaka bu njëkk ak bu ñaareel bi, te ba mu laajee, ci misaalu kàddug yonent yi, lan la wara tontu ci weranteb jamono ji mu nekkoon, ñu wax ko mu bind peeñ mi, miñu dëgërél ak misaalu Room. Ci njëgale ak dëgg gii, ba Millérite yi génnee kartoŋu njàlbéenug 1843 ngir matal ñetti wersu yii ci Habakuk, ñoom joxe nañu tegtal ci xolug werante wi ñu doon dugal. Fekk na ne, xamumañu woon ne seen tegtal ci xalaat gu yéefar ne Antiochus Epiphanes mooy doole ji dëgërél peeñ mi, dafay mel ci werante wi nekk ci saar wi ñaareel bu Habakuk; waaye Sœur White wax na ne kartoŋ boobu “loxo Boroom bi moo ko jubal, te waru ko soppi,” ba tax tegtal werante wi nekk ci kartoŋ bi, ci loxob Yàlla la jóge.

Ñi topp Miller yi dëgg ne, liñu wax baax na ci ne ñàkk yaakar bu jëkk bi ci 19 Awril 1844 moo tàmbalee waxtu bi ñuy xaar, bi Abakuk tudd te itam léeb Matte maa ngi wax ci léebu fukki janq. Itam dëgg nañu ne ñaari wax yu yonent yooyu am nañu jëfandikoo bu jub ak Saaru Esekiyel ñaar-fukk ak ñaar, fa Esekiyel di waxee ab waxtu bu jëm ci fàn yi dooleb bépp peeñ buy am. Kàddu googu “peeñ”, mooy benn baat bu Ebreu bi nu ngi seet léegi. Loolu moo tax Jones di wax dëgg bi mu naan: “Bu” Room “feeñee ci màndarga, kon dugg na foofa li saxal peeñ gi, li nekk benn càkkut yu mag ya ci peeñ gi, mandargab wàll wi gën a am solo ci sàrtu peeñ gi, bi Yàlla jox jaarale ko ci yonent yi ngir bépp jamono.” Room moo saxal mbooloom peeñ gi ci Kàddu yonent yu Yàlla, te gën a xóot, Room moo nekk li mbooloom tabaxu saar wa fukki benni bi taxaw ci kawam.

Bi Lal White waxee ci matug nekkug sarax seeni bés yi ci Daniel saar fukk ak benn te mu wax ne “lu bare ci taarix bi xewewoon ngir matal yeneen wax yi ci kàddug wax ji dina dellu,” mooy muuy won ne taarix yi nekk ci saar fukk ak benn, yi ba noppi matale woon, dañoo doon misaal yu jëm ci ay aaya yu mujj yi ci Daniel saar fukk ak benn. Mbir mi nekk ci ay aaya yu mujj yi ci saar fukk ak benn mooy buur bu bëj-gànnar, te foofa muy taxawal Roomu jamono jii. Kon nag, taarix yi ci

Daniel saar fukk ak benn, yi di dellu, ay taarix lañu yu taxawal Room.

Ci juroom-benn yu mujj yi ci sart bu fukk ak benn, Room bu jamono jii (buur bi dëkk ci bëj-gànnar) dafa nott ñetti doole yu geografi. Ci ayat ñent-fukk, mu nott buur bu bëj-saalum (Mbooloom Sowiyet bu njëkk bi ci atum 1989), suuf su tedd sëkk (Etazini ci yoon wu Dibéer wu bëgg a ñew lu yàggul), ak Misra (àddina sépp, ni Mbootaayu Xeeti Àddina di ko tegu). Ci Daniel benn-fukk ak benn, Room bu bokk ci ngëm yu xamadiikooñ dafa feeñ ni muy nott ñetti doole yu geografi ngir jàpp àddina si ñu xamoon ca jamono ja; te gannaaw loolu, Room bu paap bi dafa feeñ ni muy nott ñetti doole yu geografi ngir jàpp suuf si.

Rom gu bokk bi ñew ajiine jëkk a ngiñ ko ci sarax si ci xaaj-fukk ak ñeent, ngir xamle ko ne mooy misaal mi di samp peeñ mi, waaye saxalug nguuram jëfandikuwul ba ci xaaj-fukk ak juróom-benn. Nguuru Alekssàndar bu Mag bi séddoon na ñenti xaaj ngir matal Kàddug Yàlla gu yonnee ci kanam, waaye ñaari xaaj yooyu da ñoo gaaw a booleeku ci ñaari noon yu mag, ñi ñu xàmme ci nettalig yonent bi ni buur bu bëj-gànnar walla buur bu bëj-saalum, te nettalig boobu di wáy ba ci njeexitalu kapitile bi. Ci xaaj-fukk ak ñeent, ñu tudd na saxalug kàttanu Rom ne mooy kàttan gi di samp peeñ mi, waaye mbir yi ñuy wax mooy xare yi nekk ci diggante ndëpp-yoonu nguuru Alekssàndar, ni ko buur yi ci bëj-saalum ak bëj-gànnar di tektale.

Ci aaya fukk ak juróom-ñaar, ñaari buur yooyu da ñu ngi wey di xare seen xeex, te buur bi bëj-gànnar moo di not. Waaye ci aaya fukk ak juróom-benn, Room agsi na, te aaya bi ne: “Waaye ki ñew di ko song,” maanaam bi Room ñewee di song buur bi bëj-gànnar, mi doon not buur bi bëj-saalum, buur bi bëj-gànnar du man a taxaw ci kanam Room. Room moo not, te ci aaya fukk ak juróom-benn, Room waroon na itam a taxaw ci suuf su tedd, di Yuda. Ci aaya fukk ak juróom-ñett, Room dina “jubbanti kanamam ngir dugg ak dooleem bépp nguuram.” Mu jël buur bi bëj-gànnar mi manuloon a taxaw ci kanamam, ba noppi mu jël Yuda, ba noppi mu dugg Misra.

Te ci jamono, ñu bare dinañu jóg ci kaw buur bu bëj-gànnar bi; te itam sa nit ñu sàcc yi dinañu kawé, ngir dëgëral peeñ ma; waaye dinañu daanu. Kon buur bu bëj-saalum bi dina ñew, tabax pënd mu kawé, te jël dëkk yu gën a ñu aar; te xarekat yi bokk ci bëj-gànnar bi duñu man a taxaw, mbaa ay nitam yu tànn yi, te doole du am ngir taxaw ci kanamam. Waaye ki di ñew ci moom dina def li neex coobareem, te kenn du taxaw ci kanamam; te dina taxaw ci suuf su tedd si, te loxoom dina ko yàq. Dina teg itam xelam ngir dugg ak dooley nguuram gépp, ak ñiy jub ñi ànd ak moom; noonu lay defe: te dina ko jox jigéenu jigéen ñi, ngir yàq ko; waaye du taxaw ci wetam, te du nekk ngir moom. Daniel 11:14–17.

Ndaanu gi ñu misaale ci ay kàddu yii mooy matale li nekk ci Daniel saar ñettalub juróom-ñaar.

Te benn ci ñoom génn na benn tuuru bu ndaw, te mu màgg lool ba ëpp, jëm ci bëj-saalum, ak ci penku, ak ci réew mi neex. Daniel 8:9.

Bëñu wax bu ndaw bi ci saar bi juróom-ñent ak juróom-ñeent mooy Room bu bokkoon ci ngëm yu xereñ yu jëm ci xonq, te saar boobu juróom-ñent ak juróom-ñeent mooy wone, ci ànd ak saar yi fukk ak ñeent ba fukk ak juróom-ñaar ci xaaj bu fukk ak benn, ne Room boobu bokkoon ci jamono ju jëkk dina noot ñetti réew yu mel ni taxawaay yu melokaan geografi bi, ba muy jël nguug àddina si. Réew yooyu ñoo di bëj-gànnar bi (Misra), penku bi (Siri, buurub bëj-gànnar bi), ak

suuf su rafet si (Yuda). Jaar-jaaru taarix bi nekk ci saar yi fukk ak juróom-benn ak fukk ak juróom-ñaar dafa mel ni misaal buy wone nootug taarix bu amoon ci ñetti jéego yi Room bu yees bi dafa jaar ci saar yi ñent-fukk ba ñent-fukk ak ñett, ndax ni ko Sœur White waxe: “Lu bare ci taarix bi amoon ngir matal waxkàddu li, dina amaati.”

« Ndaxte Misra mënna taxaw ci kanam Antiochus, buur bu bëj-gànnar, waaye Antiochus it mënna taxaw ci kanam waa Room, ñi léegi dikkal ko ngir xeex ko. Benn nguuraatotu mënna woonati a jéem a bañ ngir jéllante ak kàttan gu fés ci yoon wi. Siriya ñu nangu ko ci noonu, te yokk ko ci nguug Room, ba Pompey, ci atum ak juróom-ñett fanweeri lu jiitu Almasi bi (65 BC), dindi Antiochus Asiaticus ay alalam, te wàññi Siriya ba mu nekk diiwaan Room. »

“Doole boobu benn itam war na taxaw ci Réew mi Sell mi, te daan ko. Rooma bokk na ci askanu Yàlla, Yawut ya, ci jàppale, ci atum 162 b.c., te lu dale ci bés boobu mu yor barab bu réy ci kalandire gu wax ci lu ñew. Waaye moom nag, du ko fekk a am sañ-sañ ci Yude ci njambaaru dugg ak not gu dëgg ba ci atum 63 b.c.; te noonu la ame ci anam wii di topp.”

“Bi Pompei dellusee ginnaaw ba mu jóge ci yëngu-yàqam yi mu woon a def ci kaw Mithridates, buur bu Ponto, ñaar ñoo bokkoon di xeex ngir kaalaamaati gi ci Yude. Seeni mbir yegsi na ca kanam Pompei, te mu gaaw a gis xetu yàqute gi nekk ci kër gi Aristobulus di bëgg a am; waaye dafa bëggoon yëggal dogal bi ba mu noppi xëy wi mu yàgg a bëgg a def ca Arabia, di digé noonu ne dina dellusi, ba noppi dalal seeni mbir ni ko jubluwaay ak njub jafe-jafe. Aristobulus, mi xam xel mu dëggu Pompei, gaaw na dellu Yude, yebal ay nitam ngir ñu boole loxo ak i mbaam-xare, te waajal a def aaru gu tar, dogoo ne, lu mu mana doon, dina denc kaalaamaati ga, gi mu gisoon lu leer ne dees na ko àtteel kenn ku ko moomul. Pompei topp na dawkat ba bu baax. Bi mu jëgee Yerusaleem, Aristobulus, tambali a tuub yoonu bi mu jaaroon, génn na ngir dajé ak moom, te jéema yëpp a jubal mbir yi, di digé njébbalu gu mat ak xalis yu réy. Pompei, nangu xew-xew boobu, yónnee Gabinius, mu jiite mbooloom xarekat yu ndaw, ngir jot xalis bi. Waaye bi boroom ndigël boobu agsee Yerusaleem, mu fekk bunt yi tëju ci kanamam, te ñu wax ko ci kaw tata yi ne dëkk ba du sax ci kóllère ga.”

“Pompey, ngir bañu ko man a nax ci noonu te du am mbugal, dafa jëfandikoo ay jéng ngir tëj Aristobulus, ki mu daan denc ak moom, te ca saa sa mu tàmbele dem ci Yerusaleem ak mboolom xareem. Ñi topp Aristobulus bëggoon a aar bérab ba; ñi topp Hyrcanus bëggoon a ubbi bunt yi. Ñoom ñii mu ëppoon te noot, tax nañu ba Pompey am dugg gu yémb ci dëkk ba. Gannaaw loolu, ñi topp Aristobulus dellu ca tund wa gu njëkk aji Templ bi, ndaxte dañoo fas yéene bu mat a aar bérab boobu ni Pompey itam fasoon yéene a daan ko. Bi ñetti weer jeexee, ay yàqu-yàqu am nañu ci miir ma, ba manees a ko jàpp ci xare bu tar, te jël nañu bérab ba ak càmmoñu saafara. Ci rey-rey bu metti boobu topp, fukki junni ak ñaari téeméeri nit ñu rey. Tey, li di gis gu naqar, ni bindkat ba waxe, mooy gis saraxalekat ya, fekk ñu ngi doon seen liggéeyu Yàlla booba, ak loxo gu dal ak xel mu dëgër, di wéyal seen liggéey bu ñu daan baaxee, mel ni xamuñu dara ci jaxasoo ju réy ji; doonte bépp fan ci seen wër ay xarit yu ñoom ñuy rey, te yenn saa sax seen deret mooy jaxasoo ak deretu seen sarax.”

“Bi Pompei jeexee xare ba, mu daan tata yi Yerusaleem, mu jële ay dëkk yu bari génne leen ci nguug Yudee, yóbbu leen ci sañ-sañ Sirii, te mu teg Yawut yi alal-juutit. Noonu, mooy yoon wu njëkk bi ñu jëlee Yerusaleem ci njuumte, jox ko ci loxoy kàttan googu war a téye

‘réew mi tedd te màgg’ ci loxoom yu weex yi, ba ker ba mu ko gën a leeral ba noppi.”

“AAYA 17. Moom dina jublu ngir dugg ak dooley nguuram gépp, ak ñi jub a ànd ak moom; noonu la koy defe: te dina ko jox doom ju jigéen yi, ngir yàq ko: waaye du taxaw ci wetam, te du bokk ci moom.”

«Biskob Newton joxe beneen njàngum bind gi ci kàddu bii, te mel ni mooy wax bu gëna leer solo bi, noonu: “Moom itam dina jublu ngir dugg ak doole ci buur gu yépp gi.” Kàddu 16 indi na nu ba ci nattu Siri ak Yudee ak waa Room. Room dafa daan na woon Maseduwan ak Tiraas bu njëkk. Misra rekk moo desoon ci “buur gu yépp” gu Alegсандар, te kenn tegul ko woon ci suufalug dooley Room; te dooley boobu moo jublu woon nag ngir dugg ak doole ci réew moomu.» Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 258–260.

Nu ñu bind ba noppi ci yonnee yii lu ëpp benn yoon, ni ay sarax 30 ak 31 ci Daniel 11 dëppook ay sarax 40 ak 41, te itam jaar-jaaru sarax 30 ak 31 dëppook ngënn-gënnug ñetti wax.

Ma xool si biir yi, te gis naa ne, am na beneen biir bu tuuti bu génn ci seen biir, te ñetti ci biir yi jëkk dañu leen buddi ba ci seen sap: te gis naa ne, ci biir boobu am na ay bët yu mel ni bëti nit, ak gémminñ guy wax yu réy lool. ... Te ci lu jëm ci fukki biir yi nekkoon ci sa bopp, ak ci beneen bi génn, te kanamam ñett daanu; maanaam booba biir ba amoon ay bët, ak gémminñ guy wax yu réy lool, te melokaanam gën a tar ay moroomam. Daniel 7:8, 20.

Ni mel ni ci Daniel ay juróom-ñaar ci benn, saraxu juróom-ñett, di wone ñetti gox yu jaar ci noot gi taxoon Room bu bokk ci xeeru xam-xam yéeg ca nguur ga, noonu itam, rootaatu ñetti geñ yi (te ñoom di Heruli, Ostrogoths ak Vandals) dafa doon wone ñetti gox yu jaar ci noot gi taxoon Room bu paap bi yéeg ca nguur ga. Ñaari jaar-jaar yooyu bokk nañu ak ay sarax yu ñaar-fukk ak juróom ñaar ba ñaar-fukk ak juróom ñett ci Daniel benn-fukk ak benn, te rootaatu ñetti geñ yi bokk na ak jaar-jaaru ay sarax yu ñett-fukk ak juróom ak ñett-fukk ak benn.

“AAYA 8. Ma ngi xool geñ yi, te gis naa ne, benn beneen ndaw geñ jóq na ci seen biir; ñetti ci geñ yu njëkk yañu leen buddi ba ci seen rey; te gis naa ne, ci geñ googu amoon na bët yu mel ni bët yu nit, ak gémminñ gu wax ay wax yu réy.”

“Dañeel xalaat na ci bépp bopp yi. Téerewóon na ci seen biir ay tektal yu jaxasoo. Benn bopp bu ndaw (bu jëkk ndaw, waaye gannaaw ga mu gën a réy ñi ko bokkal) génn na ci seen biir. Moom nekkul woon ku feesal te dal ci ay boppam, ba noppi daldi saxal fa boppam; war na woon a bésal yeneen ci ñoom, te jël seen i palaas. Ñetti nguur dañu leen root lu ko jiitu. Bopp bu ndaw bii, ni nuy am atinu seet ko gën a baax ci kanam, mooy papaas bi. Ñetti bopp yi ñu root lu ko jiitu mooy Heruli yi, Ostrogoth yi, ak Vandal yi. Te li tax ñu leen root mooy ne dañu doon weddi njàngale ak i cëram yu njëw ci yërmëndeg papaas bi, ba tax noonu di weddi itam kawe gi ci kilifteefu Room ci biir kërceen gi.”

«Te “ciñ bi amoon na bët yu mel ni bët-u nit, ak gémminñ gu wax ay wax yu mag,” bët yi, niru nañu bu baax xel mu ñaw, xam-xam gu xóot, pexe, ak seetal lu jiitu, yu jerarkii papal bi; te gémminñ gi di wax ay wax yu mag, niru na bu baax ngëru gémminñ ak sheegg yu kaw yi yu evek yi dëkk Room.» Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 132–134.

Rooma mooy tax ñuy saxal gis-gisu waxu yonent yi ci Biibël, te rawatina gis-gisu Daniel sarax xuub fukk ak benn. Ci sarax xuub boobu, lu bare ci jaar-jaaru yonent bi matoon ba noppi bala yëngu-yëngu Millerit gi, waroon nañu ko delloo ci juróom-benn xas yi mujj yi ci Daniel sarax xuub fukk ak benn. Nootu ñetti tereb kër-géej yi taxawoon ngir saxal Rooma bu boka ak jaam ak Rooma bu paapal ci gàngune buur, ñu ngi ko feeñal ci sarax xuub fukk ak benn, te ñaari feeñal yooyu di misaalal jamono ji Rooma bu bees di dellu di taxawaat ci gàngune buur. Rooma mooy saxal gis-gis bi, te Pool moo xamle ne Rooma bu paapal dañu koy wone ci jamono jëm kanam.

Buleen kenn na leen nañu leen ci benn yoon: ndaxte bés boobu du ñëw, su fekkeewul ne ñëw na jëkk njéggal gu réy gi, te nit ku bàkkaar ki feeñ, moom doomu alkande ji; moom miy weddi te yékkati boppam weesu lépp luñuy wax Yàlla, walla luñuy jaamu; ba tax mu toog mel ni Yàlla ci kër Yàlla ga, di won boppam ne mooy Yàlla. Ndax xalaatuleen ne, ba ma nekkee ak yéen, waxoon naa leen yëf yii? Te léegi xam ngeen li ko tere, ngir mu feeñ ci jamonoom. 2 Thessalonians 2:3–6.

Baamtu paapal moo jottoon nguur gi ni mooy juróomeelu nguur gi ci waxu yonent yi ci Ataya bi caatum 538, te ñu bare ci ñi xalaat ci bennelu waax bi juróom-benn, duñu ñàkk a defe ne Pool dafay tekki ne “Baamtu paapal bi dees na ko feeñal ci 538.” Loolu man naa doon dëgg, waaye bu gën a néew mooy dëgg gu taxaw ci ndigal li Pool doon won. Pool, ni yonent yépp, waxam gën na jëm ci fan yu mujj yi, ba mu jëm ci jamonoom. Moo doon wax ci ni dees na feeñal baamtu paapal bi ci waxi yonent, ndaxte ni mu doon yonent, dafa ànd ak yeneen yonent yépp. Rëdd ci kaw rëdd, ñi amul gis-gis dee, te ñi amul gis-gis, amuñu ko ndax xamuñu li samp gis-gis gi. Xam ne Room moo samp gis-gis gi, xam-xam bu jëm ci dund mbaa dee la. Pool, ci àndandoo ak yeneen yonent yi, moo ngi wone ne li feeñal Roomu paapal, miy Roomu fan yu mujj yi, mooy “jamonoam.” “Jamono” ju yonent yi boole ak Room, moo feeñal lan te kan mooy Room.

Dina nu war a ñëw, dinañu kontine lii njàngat ci bind bi ci topp.

“Ndawul Yàlla Pool, ci ñaareelu bataaxalam bi mu bind waa Tesalonig, waxoon na lu jëm ci mággaay bàkkaar gu réy gi di war a jur taxawug kàttanu paap. Mu wax ne bésu Kirist du ñëw, ‘su fekke amul njékka gu réy, te nit ku bàkkaar gi feeñ, moom doomu alkande; kiy xeex ak kiy yékkati boppam ci kaw bépp lu ñuy wax ne Yàlla la, walla lu ñuy jaamu; ba tax mu toog ni Yàlla ci kër Yàlla, di won boppam ne mooy Yàlla.’ Te itam, ndawul li di waare ay bokaam ne ‘mbóotumu njubadi mi sax ngiy liggéey ba noppi.’ 2 Tesalonig 2:3, 4, 7. Sax ci jamono jooju ci njálbéen, gisoon na ay njuumte yu dëgër di sèbbi ci biir mbooloo mi, yoo xam ne dinañu xàll yoon wi ngir yokkute gu paap.”

«Tuuti-tuuti, jëkk ci sutura ak ci noppi, te gannaaw ga mu gëna am doole te moom xel yi nit ñi, “kumpayu bon” jëfandikoo na liggéeyam bu nax ak bu yàq turu Yàlla. Ci anam bu ngeenul gis, aada yu boka ci jaamu-xam-xam yu xëwët yi dugg nañu ci kërgëm gi. Xelum dëppoo ak toppandoo dafañu ko tere ab diir ndax fitna yu tar ya kërgëm gi muñoon woon ci suufu ngëmug xëwët. Waaye bi fitna bi jeexee, te Kiristaanugis dugg ci ataya ak kër yu buur yi, mu bàyyi noflaayu suufe ak woyof wu Kirist ak ay ndawam, ngir jël teddnga ak réy-réylu saraxalekat yu xëwët ak kilifay askan; te ci bérab yu li Yàlla laaj, mu wuutale ko ak xalaat ak cosaan yu nit. Soppi-gu mag wu tuddee Konstantin, ci tambaaleel ñeenteel xarnu baat, indi na mbég mu réy;

te àddina si, soloo melokaanu njob, dugg na ci kèrgëm gi. Léegi liggéeyu yàq gi gaaw na lool a yokku. Jaamu-xam-xam yu xëwët, doonte mel ni dafañu ko not, moom moo doon aji noot. Xelam moo yoroon kèrgëm gi. Jàngalem, ay cerimoniam, ak ay gëm-gëm yu leerul, dugaloon nañu leen ci ngëm ak jaamu yi toppkat yu wax ne ñoo topp Kirist.»

“Jëkka boobu diggante ñaareel ak Kiriscaange gi jur na yokkute gi ci ‘nit ku bàkkaar’ mi yonent yi waxoon ci mbirum kàdduy yàlla ni miy weddi Yàlla te di yékkati boppam kaw Yàlla. Njàngale bu réy boobu diine ju dul dëgg mooy liggéey bu mat sëkk bu dooley Seytaane—fakaañu ay jëfandikoom ngir toog ci gàngunaayu nguur gi, ngir nguuru àddina ji jaarale ko ci coobareem.” The Great Controversy, 49, 50.